

ban, az Egyesült Királyságban és Japánban, Nirmela Rao–Kai Ming Cheng–Kirti Narain: Az általános iskolai oktatás gyakorlata Kínában és Indiában: Az állam szerepét módosító társadalmi tényezők értelmezése.

Kiemelt jelentőségű a Kultúrák összehasonlító perspektívában című fejezet. Itt mutatják be az alábbi témákat: Meesok Kim: A kulturális és az évfolyami különbségek megjelenése a koreai és a fehér-amerikai gyermekek elbeszélő készségében, Diane M. Hoffmann: A gyermekkorra vonatkozó elképzelések az Egyesült Államokban az összehasonlító kulturális nézőpont alapján, Barbara Schulte: Társadalmi hierarchia és csoportszolidaritás: a munka és a szakma, hivatás jelentése Kínában és hatásuk a szakképzésre, Hiroyuki Numata: Amit a gyermekek az oktatás modernizációjával vesztek: a nyugat-európai és a kelet-ázsiai tapasztalatok összehasonlítása.

A fordítás a Debreceni Egyetem nevelés- és művelődéstudományi doktori programja keretében készült Kozma Tamás vezetésével. Véleménye alapján a fordítói kurzus különösen gyümölcsöző volt. Nemcsak szakirodalmat olvastak eredetiben, nyelvet gyakoroltak, és tanulmányozták a nemzetközi valóság hazai interpretálását, hanem közben hasznos személyes ismeretségeket kötöttek azokkal a szerzőkkel, akiket személyesen is megkérdeztek a szövegeik egyik vagy másik fordulatáról. És ami talán még ennél is fontosabb: megvitatták az oktatásügyi komparasztika tudományelméleti kérdéseit.

A magyar változatot szerkesztette: Tóth Péter. Kiadja a Magyar Pedagógiai Társaság, az MPT Összehasonlító Pedagógiai Szakosztálya közreműködésével. Budapest, 2006.

APRÓ TIBOR
tanár
Általános Iskola
Újkígyós

Egészségpszichológia a gyakorlatban (szerk.: Kállai János–Varga József–Oláh Attila)

Mindig ünnep számomra, ha szép kiállítású, tartalmas enciklopédikus könyvet vehetek a kezembe. Ilyen örömteli pillanat volt, amikor a Medicina Könyvkiadó Zrt.-nél 2007-ben megjelent Egészségpszichológia a gyakorlatban c. korszerű szemléletű szakkönyvet lapozgattam, olvastam.

Az orvostudományból az egészségpszichológia, a pszichiátria és a kommunikáció témakörébe sorolható tanulmányokat adja közre. Az elméleti kutatásokon nyugvó, ám a gyakorlati (gyógyító, nevelő) teendőket metodikai alapossággal kidolgozott kötet értékes és időszerű ismereteket tartalmaz. E szakkönyv komplexitásának köszönhetően kiváló kézikönyvként is használható.

Másik erőssége a műnek, hogy szerkesztői és szerzői kiváló szaktekintélyek (Eisenberg, Freud, Gordon, Selye, Bálint, Buda) munkásságának tudományos eredményeire alapozták saját kutatási-oktatási tapasztalatuk feldolgozását.

A könyvszerkesztési szempontból is elismerésre számítható mű a legszigorúbb kritériumoknak is eleget tesz. A szerkesztő bevezetője tartalmas, mely rámutat: „az egészség megtartásának nélkülözhetetlen feltétele lesz a közösen használt környezet védelme... környezetünk javainak önzetlen fejlesztése és tisztántartása...”

A Bevezető szakmai alapvetést tartalmaz, de közreadja a szerzők munkásságára utaló információkat is. Az áttekinthetően szerkesztett tartalomjegyzék iránytűként is szolgál.

A szerkesztés logikája a témakör hozzáértő kidolgozásában mutatkozik meg, nem kizárólag az igényes tartalomjegyzék kimunkálásában, hanem a következetes logikai rend érvényesítésében. A rész és az egész egymásra épülése azt is jelenti, hogy a fejezetek összeggésszel és az irodalmak könyvészeti adatainak közreadásával zárul.

Viszonylag új tudományág szakkönyvéről szólunk, ezért jelentős része e kötetnek a Glosszárium. 74 fogalom világos és tömör magyarázatát adják meg a szerkesztők. A Tárgymutató alapján egy-egy fogalom gazdag tartalmát önállóan is megismerhetjük. Ugyanúgy dicsérendő az élőfej nyújtotta lehetőség is.

A kézikönyv kiváló szerkesztettségére nem elegendő ahhoz, hogy az jó kézikönyv és tankönyv legyen! Az 1990-es évektől megjelent korszerű írásokat, friss kutatásokat feldolgozó mű stílusával, magyarosságával, szépirodalomból vett idézetekkel érthetővé, világossá teszi a tanulmányokat.

Számtalan érdeme révén válhat az enciklopédikus szakkönyv kiválóan használható kézikönyvvé és jól tanulható tankönyvvé is. Mindezek alapján úgy gondolom, hogy e névös műből nemcsak orvosok meríthetnek szakmai-lelki-fizikai erőt és szellemi táplálékot, hanem az emberekkel foglalkozó más szakemberek: szociális munkások és a nevelés tudatosságát, elsődlegességét, az emberformálást végző pedagógusok egyaránt.

A „Ne halat adj, hanem hálót!” gondolat mélyüljön el mindnyájunkban, váljon e bőséges gondolat minél hatékonyabbá életünkben.

Az egészségnevelés történetiségét feldolgozó Kéri Katalin (Pécsi Tudományegyetem) szépirodalmi példákkal teszi szemléletessé írásait. Az egészség témakörét kultúrtörténeti aspektusból vizsgálja az ókortól a 18. századig. Az ókori görögök és rómaiak az egészséget mint mértéket komplex módon, holisztikusan szemlélték. Vagyis: „A szép és jó ember nevelése volt az athéni cél”, a test és a lélek egészsége a Hippokratész-tanítás alapja, amit ma az egészség megőrzése és a betegség megelőzése szavakkal értelmezünk. Ez Kéri Katalin tanulmányának, s egyben a kézikönyvnek is alapétele.

A szubjektív jóllétérzéseinket taglaló Bagdy Emőke is e gondolkört viszi tovább. Az életprogram ma is a harmadik törvény: „Vidám és nyugodt legyen a lelked, mert ez a hosszú élet és az egészség legfőbb biztosítója.”

Az egészségnevelés gazdag témaköre koncentrikusan bővül; amikor a magatartáskutató Kopp Mária (Simmelweis Egyetem) meggyőző kutatási adataival bizonyítja a kelet-közép-európai térség néhány egészségparadoxonját. Egyik fontos felismerése az, hogy a rosszabb szociális-gazdasági helyzethez társuló depresszív tünetegyüttes magasabb megbetegedési arányokat okoz. Kiemeli a krónikus stressz jelenségét, amit a megingott társadalmi helyzet idéz elő.

A kutató „hálót is fon” a szakemberek számára azzal, hogy az élet élmény. „Az élet értelme” élmény fogalmi összetevője „a megküzdés, a megbirkózás” képessége, amely a hiányzó biztonságot, a háló önálló szövéséhez szükséges képességet adja.

A pozitív érzelmi állapotra építeni lehet, ezek a pozitív érzelmek az „ember személyének forrásgazdagságát javítják”. A bizalom, az együttműködési képesség, a tolerancia által nyitottabb lesz az ember. Problémái könnyebben tudatosulnak, így megoldásuk hatékonyabb lesz.

Az emberi játszmák – a bonyolulttá vált világunkban – egyre szövevényesebbé válnak. Ezért az újabbnál újabb kihívásokat csak úgy tudjuk felismerni, feldolgozni és ezekre emberi módon válaszolni, ha elfogadjuk: jóllétérzésünk erősítésének és egészséggondozásunknak természetes eszközeit meg kell ismernünk.

A vitalitásgenerátorok bemutatásával a „hálót” Bagdy Emőke szolgáltatja. Melyek a vitalitásgenerátorok? Az életkedvet biztosító derű, a fizikai és lelki erőnlét, a sokszínű és élmény

nyújtó kommunikációs lehetőségek... Mindezeket a XII. fejezetben dolgozza fel a professzor asszony, aki a szakmai hitelesség elkötelezettségként – nyilván többféle közösségben szerzett – élettapasztalatával, sokirányú tudásának élvezhető stílusával, példáival szemléletessé teszi „az étellel való személyes elégedettség” alapkérdését. „Sok csepp emberségével” eszméltet, felnagyít minden olyan jelenséget, ami következményekkel járhat. Halat ad elméleti megalapozottságú írása, halat, szellemi táplálékot nyújtanak kutatásai, de hálót is fon az ezekből levont tanácsaival az emberekkel foglalkozó értelmiség számára egyaránt. A vitalitásgenerátorok tehát a megelégedettség érzéseit tartják karban, melyek a természetes életerő-fejlesztőink. A derű egyik kifejező nonverbális eszköze a mosoly, a nevetés is. Bagdy Emőke a nevetést feszültség-zsilibnek, a szorongásos embert levezető csatornának nevezi. „Az érzelmileg töltött pozitív” viselkedés számtalan pillanatát, a személyek közötti interakciót éljük meg a folyamatos derű biztosítása érdekében. A derű óráira számító kis- és nagygyermek nevelését úgy tudja a pedagógus szolgálni, ha a barátságosság, a jószándék, a mosoly, a nevetés és a segítő szemkontaktus vagy a „békítő-barátságüzzenő” viselkedést mielőbb elsajátítják és gyakorolják a hivatásos nevelők.

A stresszmentes állapot előidézése nem egyszerű! Ám ha a feszültségoldó módszerek a mindennapokban az örömtréning eszközei lesznek, akkor azok a megkönnyebbülést, a vitalitást szolgálják.

TÁMOGATÓINK:

**Oktatási
Minisztérium**

**Nemzeti Kutatási és
Technológiai Hivatal**

Oktatásért Közalapítvány

KPI

**Kutatás-fejlesztési
Pályázati és
Kutatáshasznosítási Iroda**

Kiadja a Módszertani Közlemények Baráti Társasága
A kiadásért felel: *Dr. Siposné dr. Kedves Éva*
Kiadóhivatal: 6725 Szeged, Hattyas sor 10. Telefon: 62/546-346
Szerkesztőség: 6725 Szeged, Hattyas sor 10.
E-mail cím: tedit@jgytf.u-szeged.hu
Évente 5 alkalommal jelenik meg. Évi előfizetés díja: 1500 Ft.
A címlapot tervezte: *Fischer Ernő*
Megjelent: 1700 példányban
Juhász Nyomda Kft. Szeged
Felelős vezető: *Juhász Péter* ügyvezető
ISSN 1219-0608